

I. EGER SZEREPÉNEK MEGHATÁROZÁSA A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN

I.1. EGER SZEREPE A REGIONÁLIS, MEGYEI ÉS KISTÉRSÉGI TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN

Eger az Észak-Magyarországi Régióban található, megyei jogú város, Heves megye székhelye. A régió Magyarország észak-keleti részén az Északi-középhegység és az Alföld északi részén helyezkedik el. A település területe 9224 ha, állandó népesség száma 55673 fő a T-STAR 2007-es adatai alapján.

Az Észak-Magyarországi Régió területén három megye található: Borsod-Abaúj- Zemplén, Heves és Nógrád megye, a régió központja Miskolc. Északon Szlovákiával, nyugaton a Középmagyarországi régióval, délen és keleten pedig az Észak-alföldi régióval határos. Területe 13.430 km², amely az ország területének 14,4%-át teszi ki, és ezzel a régiók között a 4. legnagyobb. Borsod-Abaúj-Zemplén a régió területének 54, Heves 27, Nógrád pedig 19%-át adja. Területének 13%-a országos és helyi jelentőségű védett természeti terület, az ország védett területeinek 22%-át teszi ki.

Népesség tekintetében az Észak-Magyarországi régió a negyedik helyen áll Magyarországon, hazánk népességének 12,7 %-a él itt (1.280.040 fő, 2004). A népsűrűség 95 fő/km², mely magasabb a vidéki átlagnál, a régió kistérségei közül a miskolci, egri, hatvani, salgótarjáni kistérségek a legsűrűbben lakottak. Az Észak-magyarországi régióban 605 település van, ebből 34 város (ezen belül 5 a miskolci kistérségben, 18 az egriben). A városi népesség aránya 50 %, a legalacsonyabb a régiók között. A három megye közül az 500 – 2000 fő alatti településnagyság leginkább Nógrádra jellemző, míg Heves megyében a lakosság harmada 2-5 ezer fős nagyalvokban él.

Összességében a különböző területi szerkezeti adatokból jól látható, hogy a régió rendkívüli módon városhiányos. Különleges sajátossága továbbá a régióknak, hogy nem a régióközpont és környéke a legfejlettebb térség a régióban, hanem a Heves megye központjaként funkcionál Eger és térsége. Egyedi jelenség továbbá, hogy Nógrád megyében maga a megye központi települése, Salgótarján és közvetlen vonzáskörzete is leszakadó térségnek tekinthető.

Eger a középkori eredetű, régi városi múlttal visszatekintő, „szabályos” nyugat-európai városok közé tartozik. Eger funkcionális várostípusa vásár- vagy kereskedőváros („Magyarország földrajza”, 1988.) továbbá központi jellegű település vegyes termeléssel, fejlett felsőfokú központ, iparosodott tradicionális megyeközpont.

A város az Északi-középhegység és az Alföld találkozásánál kialakult „ősi” piachely volt, vonzása messze előrenyomult az Alföld felé is, a mai Szolnok megye irányában, helyenként – pl. Tiszafürednél – átlépte a Tisza vonalát is. Eger a polgári városfejlődési korszakig egyházi-adminisztratív központ, piacközponti szerepkörrel és jelentős bortermeléssel. A Budapest-Hatvan-Miskolc-Kassa vasútvonal azonban Eger kedvéért nem tett néhány kilométeres kitérőt, így a város a kapitalista korban egyre inkább hivatalnok- és iskolaváros, egyházi központ, jelentős mezőgazdasággal. A szocializmus évtizedeiben politikai feladatot jelentett a város egyházi-„feudális” jellegének visszaszorítása; azt kezdetben a város mellőzésével, majd ipari szerepkörének fejlesztésével kívánták elérni. Növekedése, átfarmálódása mértéktartó volt, belvárosa tovább őrzi a 18-19. századi hangulatát; a város funkcióinak modernizációja máig nem bontakozott ki.

„Eger a magyar városok dinamikai jellemzői alapján pozícióit őrző város” (Beluszky Pál). A Dunától keletre a nagyvárosoktól eltekintve a városok 70%-a pozíciójából veszítő, hanyatló, csökkenő népességű település, de Észak-Magyarország súlyos depressziója a városok dinamikájában is tükröződik; még a regionális centrum szerepkörét betöltő Miskolc is pozíciójából veszítő város.

Heves megye

Heves az ország kisebb megyéi közé tartozik. Területe 3.637 km², a lakosság száma 324.096 fő, népsűrűsége 89 fő/km². Az Északi-középhegység közepén, a hozzá csatlakozó alföldi peremen terül el. Heves megye 118 településből 76 településen a lakosok létszáma 2.000 fő alatti, 36 településen 5.000 fő alatti. Mind az 1000 főnél kevesebb, mind az 5000 főnél nagyobb népességű települések aránya kisebb az országos átlagnál. Önálló polgármesteri hivatallal nem minden település rendelkezik, Heves megye 7 városa és 111 községe közül 85 rendelkezik önálló polgármesteri hivatallal. A megyében 7 kistérséget különíthetünk el: Pétervárosai, Béalapátfalvai, Hatvani, Gyöngyösi, Füzesabonyi, Egri, Hevesi.

Az Egeri Kistérség elhelyezkedése az Észak-Magyarországi Régióban

Egeri kistérség

Eger kistérségi szerepköre nem új keletű, a járások megszüntetéséig az Egeri Járás fogta össze a vonzáskörzetbe tartozó településeket. Eger az 1960-as évektől biztosít munkát és megélhetést, középiskolái, kollégiumai pedig tanulási lehetőséget a környékelieknek. Még 1990-ben is több mint 12 ezer bejáró dolgozója volt a városnak, és ebből adódóan intenzív tömegközlekedési kapcsolata a környék községeivel. Az agglomerálódás már az 1980-as években elindult, a következő évtizedekben pedig felgyorsult. Az alacsonyabb lakásárak különösen a középosztály, valamint az alsó társadalmi csoportok számára teszik vonzóvá ezeket a településeket.

A térséget északról a Belpátfalvai, nyugatról a Pétervásárai, nyugatról és délről a Füzesabonyi, keletről a Mezőkövesdi és a Miskolci kistérségek határolják.

Az Egeri kistérséget 2007-től a következő 17 település alkotja: Andornaktálya, Demjén, Eger, Egerbakta, Egerszalók, Egerszólát, Feldebrő, Felsőtárkány, Kerecsend, Maklár, Nagytálya, Noszvaj, Novaj, Ostoros, Szarvaskő, Tarnaszentmária, Verpelét. A kistérség összes települése része az Egeri történelmi borvidéknek is. A külső források befogadása szempontjából az Észak-magyarországi Régióban a legkedvezőbb abszorpciós potenciállal az egeri és a gyöngyösi kistérség rendelkezik. Az egeri kistérség régió belüli kedvező potenciálja nem új keletű. Társadalmi, gazdasági, politikai, egyházi értékeit évszázadokon keresztül alakította ki, és még a legviharosabb történelmi időszakokban sem került szélsőséges helyzetbe, fejlődésére a kiegyensúlyozottság jellemző.

Megyei szinten az egri kistérségben volt a legalacsonyabb a munkanélküliek aránya (4,2%), ezen belül a tartós munkanélküliek száma (1,5%) 2003-ban. Személyi jövedelemadót 38.637 fő fizetett, az összlakosság majdnem fele (48,6 %) 2003-ban. Az adófizetők éves bruttó átlagkeresete pedig 1,2 millió forint körüli összeg volt (100 ezer/hó), amelyből átlag 270 ezer forintot személyi jövedelemadót fizettek be. Ezek az adatok szintén a legelőnyösebbek, ill. legmagasabbak a megyében. Összesen 8654 vállalkozás működik, ebből 7009 Egerben.

Közlekedés

Eger városa a környező településekkel együtt országos és nemzetközi közlekedési kapcsolatok szempontjából hátrányos helyzetben van, mivel a közúti és vasúti elsőrendű főhálózat elkerüli.

Két másodrendű (24. és 25. Számú) és hat harmadrendű út köti össze a környezetével közforgalmi utakon, vasútvonala pedig Füzesabony és Putnok közötti távolságban épült ki.

Az M3-as autópálya, amelyet Füzesabonyban lehet elérni nagymértékben lerövidítette a Budapest-Eger közötti utazási időt.

A kistérség közlekedési hálózatában az elmúlt években az egri K2-es út kiépítésén kívül lényegi változás nem történt. Az M3-as autópálya Egerbe bekötő szakaszának hiánya miatt zsúfoltság van az andornaktályai összekötőúton. Egerben a közlekedés okozta zsúfoltság és légszennyezés növekedett.

A megközelíthetőség szempontjából a térség közúthálózatának meghatározó elemei a következők:

Az M3-as autópálya:

Az M3 Autópálya 1984 évben ért el Gyöngyösig, majd utána 14 évi megtorpanás következett be. A Gyöngyös – Füzesabony közötti szakasz 1998. évben került átadásra. A 80-as években a fejlesztési tervekben folyamatosan szerepelt, hogy az autópálya térségbe érésével egyidejűleg elkészül Eger város közvetlen bekötése az új autópályába. Sajnos a 90-es években elkészült tervek nem tartalmazták ezen bekötés nyomvonalát, így az autópálya Füzesabonyi csomópontját csak egyéb országos közutakon települési átkelési szakaszokon keresztül lehet elérni a mai napig. Megjegyzendő, hogy Heves megyét elhagyva az autópályának közvetlen gyorsforgalmi kapcsolata van a kelet-magyarországi megyeszékhelyekkel (Miskolc, Debrecen, Nyíregyháza). Legjelentősebb autópálya csomópont, melyről az egri kistérség megközelíthető, Füzesabonynál van.

A tervezett M25-ös autóút:

Konfliktusszegény övezetben halad, a dinamikusan fejlődő Eger déli részével teremt kapcsolatot. Az első ütemben 2x1 sávós út I. rendű főút jellemzőivel épülne meg, mely a második ütemben 2x2 sávós gyorsforgalmi úttá bővülne. A forgalmi adatok nem egyértelműen bizonyítják a meglévő hálózat kapacitásának hiányát, de a város idegenforgalmi és turisztikai jelentőségéhez viszonyítva a gépjárművel való megközelítés színvonala alacsony. A Keleti elkerülő út, M25 bevezető út és a 24. számú főút átkötése, valamint a ráhordó városi utak átépítésével Eger város és kistérsége közlekedése 2015-2020 évekre elfogadható színvonalúvá válna.

Forgalmi adatok:

- 25. sz. főút Eger város átkelési szakasz: 23838 Ej/nap
- 2501. sz. öe. út Andornaktálya átkelési szakasz: 13349 EJ/nap
- 2500. sz. öe. Eger város átkelési szakasz: 6227 EJ/nap

Természeti adottságok

Eger a Mátra és Bükk hegység között, az Eger patak völgyében, közvetlenül a Bükk hegység délnyugati lábánál fekszik. Heves megye az Északi-középhegység és az Alföld határterületeit foglalja magába. A két nagy táj találkozási pontja a térségnek változatos arculatot kölcsönöz és meghatározza a mezőgazdasági termelés éghajlati, természetföldrajzi és termőhelyi adottságait. Ezek alapján a megye nem tartozik a legjobb, legfejlettebb növénytermesztő és állattenyésztő megyék közé. Jó színvonalúnak mondható viszont a zöldségtermesztés és magas szintű a szőlőtermesztés és borászat.

A régió két eltérő arca van, az egyik oldalon az ipar, a városi területek, valamint a mezőgazdasági termelés céljaira intenzíven használt földterület, míg a másikon az érintetlen térségek, melyek meg tudták őrizni a természeti és földrajzi kincseket, melyekben megtalálhatók barlangok, patakok, gyógyvíz- hévíz- és ásványvízforrások is.

Az egri kistérség északról közvetlenül határos a Bükki Nemzeti Parkkal. A Bükk hegység az Északi-középhegységnek a többi vulkánikus hegyeitől eltérő földtörténeti múlttal rendelkező tagja. Nagy részét tengeri üledékes eredetű kőzetek, főként dolomit és mészkő építik fel. 800 méternél magasabb fennsíkját meredek sziklászirtok, a Bél-kő, a Pes-kő, a Tar-kő, a Vörös-kő és a többi "Kő" öleli körül, melyekről csodálatos kilátás nyílik a hegység déli lábára. Utóbb felsorolt csúcsok nagy részén halad keresztül az országos kéktúra útvonala.

A Bükk-fennsík felszínét a legkülönbözőbb karsztformák: töbrök, víznyelők, zsombolyok teszik változatossá. A Bükk-hegységben több mint 850 barlangot ismerünk. Közöttük található az ország legmélyebb barlangja, a 254 méter mély, 6700 méter hosszú István-lápai-zsomboly (más néven István-lápai-barlang). Jelentősebb barlangjai: a kiépített lillafüredi Anna és Szent István-cseppkőbarlangok, a miskolctapolcai Tavasbarlang, valamint a szabadon látogatható Szeleta- és Balla-barlang. Forrásai, patakjai bővízűek. A vidék nevezetessége a Szalajka-patak mésztufa gátakon 17 m magasról aláhulló Fátyol-vízesése.

Ugyancsak védendő kincsek a földtani, barlangtani értékek. Azt eltelt évmilliók geológiai erői és a felszíni mállás változatos karsztformákat hoztak létre a mészkőhegységben: víznyelők, barlangok, kiemelkedő kövek, mély szurdokvölgyek keletkeztek.

Területhasználat, tájpotenciál

A mezőgazdasági termelésnek csak kevés helyen kedveznek a talajadottságok. A dombos-hegyes kistájak mészkő, dolomit, andezit előfordulásait a lejtőkön zömmel barna erdei talaj, a völgyekben réti- és öntéstalajok váltják fel, a folyók mentén és a mélyebben fekvő síkságokon a vályogtalaj, dél-Hevesben a homokos és a szikes talajok is előfordulnak. Az északi domboldalakon a termőföldek aranykorona értéke csak 6-7, de a Heves-Borsodi síkságon a 25-öt is eléri.

A mezőgazdaság átalakulási folyamata felgyorsult, de sem a versenyképesség, sem a jövedelemtermelő képesség nem nőtt. Jelentős mértékben visszaesett az állattenyésztés, és csak néhány településen maradt jelentős a szántóföldi növénytermesztés. Pozitív jelenség viszont, hogy a szőlőtermelő területek gyorsuló ütemben újulnak meg, jelentős az új telepítések aránya, ezzel együtt a szőlő és borágazat a kistérség perspektivikus gazdasági ágazata. Alacsony az átlagos birtokméret, amely előrevetíti a szükségszerű koncentrálódást. A művelési ágak közül az erdőterület aránya hagyományosan magas, amely várhatóan tovább fog növekedni.

Eger környékén a földtani, éghajlati és növénytani adottságok együttesen eredményezték a **szőlőtermesztés** elterjedését és az ezzel együtt járó **borászat** fejlődését. A szőlészet és a borászat már az Árpád-házi királyok korában az ott élő emberek megélhetését jelentette. A szőlészkedés még a török hódoltság idején sem szűnt meg. Heves megye két borvidéke – egeri, mátraaljai – adja a magyarországi szőlőtermesztés 14-15 %-át, mely mennyiségileg, de legfőképpen minőségileg meghatározó a magyar borászat számára. A jelenlegi ágazati gondok – alacsony és bizonytalan felvásárlási árak, a szőlőtermelésben és a borászattal foglalkozók között fennálló érdekellentétek, és a szűkülő borpiac – okozzák a legnagyobb problémát a termelők részére. A szőlőültetvényekben jelentős fajtaváltás történt, Elsősorban kék szőlők telepítése történt meg az egeri borvidéken, míg a mátrai borvidéken továbbra is a fehér szőlő került előtérbe.

1996-ban 10 600.- ha volt a szőlő terület, 2005-re ez a szám 13 900 ha-ra növekedett, jelenleg 14 315.-ha, melyből Eger területére 5000 ha esik. Több helyen a régi ültetvény helyére került vissza a szőlőültetvény.

Felszíni vizek a térségben:

Heves megyét délről a Tisza-tó határolja, amely a kiskörei vízierőműhöz tartozó víztározó és egyben Magyarország legnagyobb mesterséges tava. A megye nagyobb folyóvizei a Tisza, a Zagyva, a Tarna, a Laskó és az Eger-patak.

Gyógyvizek a térségben:

A térségben jelentős mennyiségű termálkincs található, melyet több termálfürdő is hasznosít: Bükkszék - Salvus Strandfürdő, Eger - Városi Termálfürdő, Eger - Török Fürdő, Egerszalók - Gyógyfürdő, Bogács, Mátraderecske - Gyógyfürdő, Tarnaméra - Termálfürdő. A termálvízre épülő turizmus feltételei országos szinten is kiemelkedőnek tekinthetők Heves megyében. A megye és különösen a megyeszékhely termálvizeinek gyógyító hatása régóta ismert, az erre alapozott fürdőkultúra több száz éves hagyományokra épül (pl. Eger Török Fürdő, Parád, stb.). A XX. századi szénhidrogén-kutatások nyomán újabb gyógyhatású termálvízkészleteket tártak fel (pl. Egerszalók, Mátraderecske, Pásztó, Bükkszék, stb.). A megyében található termálvízkincs sajátossága, hogy az egyes fürdők, kutak vízösszetétele, a vizek jellemzői különbözőek, ezáltal a legkülönbözőbb betegségek gyógyítására alkalmasak.

A kistérség turizmusának legfontosabb jellemzői

Az egeri kistérség igen jelentős idegenforgalmi potenciállal, sokrétű, több elemből álló kínálattal jellemezhető mind a régió, mind az országos összehasonlításban egyaránt. Kedvező a több lábon állás, az adottságok komplexitása.

Az elmúlt években az idegenforgalomban bekövetkezett változások viszont a kistérségnek nem kedveztek. A gyógyturizmussal kapcsolatos fejlesztések csak lassan indultak be és jelenleg is folyamatban vannak, emiatt a versenytársak kínálata gyorsabban bővült. A kistérség idegenforgalmának tökevonó képessége alacsony szinten mozgott. A keresletváltozás miatt a kistérség látogatottsága stagnál, egyes szegmensekben visszaesett (vendégszám,

vendégéjszakák száma, átlagos tartózkodási idő). Nem sikerült egész évben vonzó turisztikai programkínálatot kialakítani, ezért a szezonálítás nem csökkent. Pozitívum, hogy Egerben a kedvelt strandfürdő korszerűsítése befejeződött, medence felújítások zajlottak, nyitott és fedett élményfürdőt alakítottak ki. Megnyílt az egerszalóki gyógyfürdő-komplexum, a fejlesztés strand- és szállodaépítéssel folytatódik, több jó színvonalú panzió, szálloda létesült. Ugyancsak kedvező, hogy a falusi vendéglátás látványosan bővült, gazdagodott több községben.

A természetes gyógytényezők területi megoszlása az Észak-Magyarországi régióban:

- gyógyvíz 17
- ásványvíz 17
- gyógybarlang 2
- gyógygáz 1
- klimatikus gyógyhely 4

Az Észak-magyarországi régió kereskedelmi szálláshely kapacitása bár az elmúlt években az országos átlagnál jelentősebben (közel 28 %-kal) növekedett, a férőhelyek többsége ma sem felel meg az egészségturisztika emelt szintű igényeinek. A három megyében összesen 26 szálloda és panzió kínál szauna-, 16 fürdő-, és 5 wellness szolgáltatást.

Magyarország turizmusából igen kis aránnyal részesedik a régió, hiszen az országban realizált külföldi vendégéjszakáknak csupán 2,2 százaléka származik innen. Jelentős növekedés érezhető viszont a gyógyszállodák vendégéjszakáinál. A különböző termál- és gyógyszállók körében nagyon megnőtt a külföldi vendégek köréből a lengyel, az orosz és az ukrán vendégek aránya a rendelkezésünkre álló adatok szerint. Megállapítható továbbá, hogy az egyes régiók legfontosabb küldő piacait elsősorban az adott régióhoz közel fekvő országok alkotják.

A belföldi és külföldi vendégforgalom arányát tekintve az országos átlaghoz hasonlóan már a belföldi vendégforgalom túlsúlya jellemző Heves megyében is. A belföldi vendégéjszakák regionális megoszlását vizsgálva 2003-ban az országban a harmadik helyet Észak-Magyarország foglalta el 14% részesedéssel.

Heves-megyében 1997-ben a közel 47 ezer vendég több, mint 123 ezer vendégéjszakát töltött a megyében, átlagosan 2,6 éjszakai tartózkodással. Az 1998-as és 2000-es évek kimagaslóan jó eredményeitől eltekintve végig csökkenő tendenciákat mutatnak a vizsgált értékek. Észak-Magyarország vendégkör-összetételében a német, lengyel, osztrák, holland és szlovák turisták szerepelnek az első helyeken. Érdekes adat, hogy 2001 óta folyamatosan nő a lengyel turisták aránya a régióban (6,6 %), megelőzve ezzel a korábban csúcstartó németeket (4,9 %). A külföldi turisták szállodai vendégforgalma csökken ugyan, de átlagos tartózkodási idejük növekedése miatt az általuk eltöltött vendégéjszakák száma emelkedett Heves megyében. Kedvező tendencia, hogy növekszik a belföldi szállodai vendégek száma és részaránya. Kedvező, hogy az elmúlt öt évben előtérbe kerültek a magasabb színvonalat nyújtó, több szabadidős és wellness szolgáltatást képviselő szálloda- és panzióépítések, felújítások. Négy csillagos új hotelek pl. Shiraz Hotel - Egerszalók, Grand Hotel Galya - Galyatető, Hotel Korona (egyik szárnya) - Eger. A wellness- és családbarát szolgáltatások felértékelődtek és a három és négy csillagos szállodák, és minőségű panziók jelentős része ilyen jellegű fejlesztéseket is valósított meg. Kedvezőtlen jelenség továbbra is a meglévő kempingek korszerűtlensége, illetve a jelentős kempingek bezárása (pl. Eger). A falusi szálláshelyek száma tovább növekedett az utóbbi öt évben, és minőségileg is jelentős előrelépések tapasztalhatóak.

Az Egri kistérség SWOT analízise

A régió helyzetelemzéséből származó információk stratégia szemléletű, rendszerezett összegzését tartalmazza a SWOT analízis. A táblázat szerkezete követi az elfogadott módszertant: erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek összegzése. A SWOT analízis lényegében kétszintű: egyrészt analitikus szinten, táblázatos formában tárgyalja a kistérségre jellemző legfontosabb megállapításokat, másrészt a követendő stratégia jellegét alapozza meg.

Erősségek	Gyengeségek
a gazdaság több lábon áll, versenyképessége magas szintű	a gazdaság az elmúlt időszakban nem fejlődött dinamikusán
a gazdasági szolgáltatások és pénzügyi szolgáltatások száma nagy	relatív kevés a gazdasági szervezetek száma
a kereskedelem területi koncentrációja magas a vásárlóerő magas szintű	nem eléggé dinamikus a külföldi tőke vonzása
jelentős turisztikai szálláskapacitás van	alacsony a mezőgazdasági birtokméret
az idegenforgalmi adottságok komplexek több elemük van	a szálláskapacitás egy része leromlott állapotú, alacsony a szolgáltatások kínálata
a kistérség társadalmi státusza magas	a népesség elöregedett
a lakosság egészségi állapot mutatói összességében jók	természetes fogyás van, alacsony a gyermekkorúak száma, aránya
magas a felsőfokú végzettek száma, aránya	a házi és házi gyermekorvosi körzetekben zsúfoltság van
a kistérség tudásbázisa kiemelkedően kedvező szintű	az óvodákba járók száma magas, az óvodák egy része zsúfolt
alacsony a munkanélküliségi ráta	a kistérség környezeti állapota erősen terhelt
magas a védett természeti területek aránya	magas a közlekedésből származó légszennyezés
az infrastruktúra kiépítettsége magas szintű	magas az ipari eredetű légszennyezés
történelmi borvidék, a szőlő és borkultúrának nagy hagyományai vannak	az épületállomány egy része elavult, sok a műemlék, felújítandó épület
Eger tradicionális iskolaváros, sok a közép- és felsőfokú oktatási intézmény	
Eger jelentős kulturális központ, intézmény hálózata több elemű	

Lehetőségek

gyógyvíz adottságok

a kistérség vonzereje tovább nő, a népességcsökkenés megáll

a tőke számára vonzóbbá válik a kistérség

a közlekedési kapcsolat javításával a kistérség megközelíthetősége javul

a biogazdálkodás elterjedésének lehetősége adott

a komplex idegenforgalmi kínálat alapján a turizmus bővül

az információs társadalom tovább erősödik

a szolgáltató, kereskedelmi és pénzügyi szektor tovább bővül, munkaerő felvevő képessége nő

EU konform hulladékkezelő és ártalmatlanító rendszer bevezetésre kerül

Veszélyek

a külső gazdasági feltételek romlanak kevés tőke érkezik

az alacsony hozzáadott értéket előállító gazdaság leépítése gyorsul

munkanélküliség nő

a környezeti terhelés tovább nő és ezáltal romlik a kistérség imázsa, vonzereje

a társadalmi feszültségek nőnek, a leszakadó rétegek nagysága nő

szegregáció erősödik, mind a társadalomban, mind az ellátórendszereknél

a régió belüli, ill. az országhatáron túl fekvő versenytársak gyorsabb fejlődést érnek el

gazdasági recesszió következik be a kistérség gazdaságát meghatározó szektorokban

a településrészek, lakótelepek leromlási folyamatát nem lehet megállítani

I.2. EGER VONZÁSKÖRZETÉNEK BEMUTATÁSA

Gazdasági, ágazati szerep:

Eger gazdasági, ágazati szerepét tekintve komoly vonzaskörzettel rendelkezik, emellett pedig a legfejlettebb térség az Észak-Magyarországi régióban. Az egri kistérség gazdasága összességében versenyképesnek, fejlettnek, de stagnálónak minősül. Emiatt kulcskérdés a fejlődés dinamizálása, a tőkevonzó képesség javítása.

A kereskedelemben látványos és tartós változásokat hozott a nagy üzletláncok megtelepedése. Ezzel együtt Eger kereskedelmi és szolgáltató funkciója tovább erősödött és jóval túlmutat a kistérség határain. Kiskereskedelmi szempontból Eger szűkebb vonzaskörzetének Andornaktálya, Demjén, Eger, Egerbakta, Egerszalók, Egerszólát, Felsőtárkány, Kerecsend, Maklár, Nagytálya, Noszvaj, Novaj, Ostoros, Szarvaskő tekinthető. Ám ez bizonyos tekintetben (pl. piac) az összes környező településre, valamint szórványosan Borsod-Abaúj-Zemplén megye nyugati részére is kiterjeszthető.

Más a helyzet azonban, ha a város vonzaskörzetét gazdasági, ipari és turisztikai szempontból vizsgáljuk. A jelenlevő multinacionális vállalatok, a ZF Hungária, Leoni Hungária, Bosch országos központokat üzemeltet Egerben, olyan üzemegységekkel, melyek egyedülállóak az országban. Ezek olyan munkahelyeket teremtenek, melyek a kistérségben élőknek és a régiótól távolabb élőknek egyaránt vonzó lehetőséget jelentenek, komolyan bővítve ezzel Eger közvetlen vonzaskörzetét.

A kistérség gazdasági fejlődésének legmeghatározóbb tényezője az ipar, amely nagyságrendjét tekintve hatással van a megye és a környező kistérségek fellendülésére is. 2006. évben a KSH adatai szerint az Egri kistérségben 11 597 vállalkozás került regisztrálásra. Az egyéni vállalkozások száma 7566, a társas vállalkozások száma 4031. A legtöbb vállalkozás 9564 (82,5%), a szolgáltatás szektorban működik, az iparban, építőiparban 1553 (13,4%) és a mezőgazdaságban 480 (4,1%). Az Egri Ipari Park 1997-ben elnyerte az ipari park címet, 2002-ben megépült a parkban az Innovációs és Technológiai Központ. Jelenleg több mint 60 vállalkozás működik a parkban, melynek összterülete eléri a 100 hektárt. Az ipari tapasztalat a foglalkoztatottak körében magas (68%). Hiányszakmák a régióban: CNC, hegesztő, lakatos, öntő, formázó, bútorasztalos, kőműves, telített szakmák: szellemi munkakörök, szolgáltató, vendéglátó, kereskedő.

Társadalmi jellemzők, társadalmi szerep:

Eger tradicionális, nagy hagyományokkal rendelkező iskolaváros, fejlett intézmény-hálózattal. A kistérség magasra minősített tudásbázisának egyik eleme az iskolahálózat. Az általános iskolák korúak számbeli csökkenése miatt az önkormányzatok több településen iskola-, ill. csoport-összevonásokat voltak kénytelenek véghezvinni. A községi általános iskolákban a demográfiai hatás mellett – eltérő arányban és számban – az egri intézményekben tanulók nagy száma miatt is csökkent a létszám. Emiatt nemcsak a költségvetési terhek növekedése, hanem az iskolákban tapasztalható szegregációs folyamat felerősödése is gondot okoz, amely visszafordítására megoldást kell találni.

A nyugodt természeti környezet közelsége miatt sok korábban Egerben élő lakos kiköltözik a környező településekre, az ottani népességnövekedés jelentős részét a megyeszékhelyről kiköltöző, jól képzett lakosság teszi ki.

A kitelepülő lakosság ellenére, vagy éppen ezért, az ingázó lakosok száma nem csökken, ami egy újabb fontos kapcsolat Eger és a környező falvak között. Az ingázó lakosság mellett a környező települések közül elsősorban Andornaktálya, Demjén, Egerbakta, Egerszalók, Egerszólát, Felsőtárkány, Maklár, Nagytálya, Noszvaj, Ostoros, lakosságának nagy százaléka dolgozik, tanul Egerben, vagy más területeken van napi kapcsolatban a várossal.

A kistérség kulturális élete élénk, sokrétű. Pozitívum, hogy sorban újulnak meg és létesülnek az intézmények, múzeumok, kiállítóhelyek (Színház, Egri Kulturális és Művészeti Központ, Harangöntő Ház stb.)

Környezeti jellemzők:

A vonzáskörzet meghatározásának szempontjából Eger környezeti jellemzői közül a természetvédelmi területeket érdemes megvizsgálni. Látható ugyanis hogy a városhoz tartozó természetvédelmi területek nem érnek véget a város határánál. Ezek a kistérség nagy részére kiterjednek, sőt a védett területek (köztük a Bükki Nemzeti Park) a szomszédos kistérségekkel is összekapcsolják az Egri kistérségi területeket. Ezen területek állapotmegőrzése és állapotjavítása pedig nem korlátozódhat egyetlen városa vagy térségre, a természeti értékek megőrzése közös stratégia kidolgozását igényli. Fontos megemlíteni, hogy a kistérség alapvető stratégiai céljai között szerepel az egyedülálló környezeti értékek védelme, állagmegóvása.

I.3. EGER FEJLŐDÉSÉNEK DINAMIKÁJA

Az Észak-Magyarországi régió országon belüli gazdasági helyzetét a GDP (hazai bruttó termék) tudja leginkább bemutatni, eszerint 2002-ben a 6. volt a régiók között, csak az Észak-Alföldöt előzte meg. Az egy lakosra jutó SZJA értékét tekintve ugyanez a sorrend, az észak-magyarországi érték 79 %-a az országos átlagnak (a GDP 64 %-a). A régióon belüli változatos természetföldrajzi adottságok is okai annak, hogy az egyes kistérségeket, mikrokörzeteket tekintve igen különböző településszerkezeti, demográfiai, életszínvonalbeli különbségeket találunk. Például az egri- és a tiszaujvárosi kistérségekben 2003-ban az egy lakosra jutó SZJA ötszöröse volt a bodrogközinek. Az országos tendenciához mért kedvezőtlen gazdasági trend kifejezésre jut a gazdasági teljesítőképességet mutató GDP alakulásában is. Míg 1995-ben az Észak-Magyarországi régió a nemzetgazdasági GDP 9,2 %-át állított elő, addig a 2002. évben már csak 8,1 %-át.

Az Észak-Magyarországi régió vándorlási egyenlege -3,1 ezrelék, innen a legnagyobb arányú az elvándorlás, főleg Borsod megye hátrányos helyzetű kistérségeiből. Heves megyében a béalapátfalvi kistérség vándorlási egyenlege a legmagasabb 6,2 ezrelék, Egerből költöznek ide ki sokan a vonzó hegyvidéki környezet (Szilvásvárad, Szalajka völgy, stb.) miatt. A szuburbanizáció Eger, Miskolc és Gyöngyös körül a legjellemzőbb, egyes településeken a 20 ezreléket is elérheti a vándorlási nyereség.

Az Egerrel szomszédos települések egyre inkább szembekerülnek azon életminőséget gyengítő agglomerációs körülményekkel, mint a zöldfelületek csökkenése, jelentős közlekedésből származó zaj és levegőszennyezés, települések összenövése, átszellőzési viszonyok csökkenése, településkaracter felbomlása, e problémák Eger kertvárosi településrészein is érzékelhetőek.

Gazdaság

Heves megye gazdasági teljesítménye az elmúlt években kiegyensúlyozottabbá vált, de a megyén belül a kistérségeket illetve az egyes gazdasági ágakat tekintve jelentősek a különbségek. A gazdaság fejlettségét jellemző területi GDP (hazai bruttó termék) alakulása azt mutatja, hogy 2000 után az első három évben az egy lakosra jutó GDP rangsorban a megye megőrizte, kissé javította a pozícióját régió belül és a többi megyéhez viszonyítva. Ez annak köszönhető, hogy az egy főre eső bruttó hazai termék értéke folyó áron ezekben az években jobban nőtt, mint a régió másik két megyéjében illetve a keleti országrész megyéinek többségében. 2003-ban Heves megyében a főbb gazdasági ágak közül a bruttó hozzáadott érték tekintetében a szolgáltatásokat (55,7 %) az ipar (33,4 %), illetve szinte azonos arányban az építőipar illetve a mező-erdő- vad-halászati gazdálkodás követte (~ 5,4 – 5,5 %). Heves megyében a 2003. évben mért egy főre eső bruttó hazai termék az EU 25 átlagának 44 %-át érte el jóval, 6 illetve 12 %-kal meghaladva a Borsod - Abaúj - Zemplén megye és Nógrád megyei átlagot. Az elmúlt évek gazdasági teljesítménye azt valószínűsíti, hogy a megye pozíciói kissé tovább erősödnek, a megye önmagához képest tovább fejlődött, őrzi helyét az ország keleti felében, ezen belül az Észak-Magyarországi Régióban.

A külföldi befektetők száma Heves megyében 2000-2004. években csökkent, ugyanakkor a saját tőke állomány jelentősen nőtt. 2004. év végén 258 külföldi érdekeltségű vállalkozás tevékenykedett, 42-vel kevesebb, mint 2000. év végén. A vállalkozások saját tőke állománya a négy év alatt – folyó áron – közel két és félszeresére nőtt és 2004. év végén 152,1 milliárd forint volt. Az egy vállalkozásra jutó saját tőke állomány ez idő alatt közel háromszorosára emelkedett.

Az egy vállalkozásra jutó saját tőke és ezen belül a külföldi tőke összege 2004. évben meghaladta az országosát (18 illetve 35 %-kal). A korábbi évekhez hasonlóan a megyében a külföldiek elsődlegesen az iparba fektettek be: a vállalkozások számából 36 %-kal, a saját tőkéből pedig 97 %-kal részesedtek. A külföldi érdekeltségű vállalkozások száma alapján a mezőgazdaság vad-, erdő, halgazdálkodás, az ipar, a szálláshely - szolgáltatás, vendéglátás gazdasági ágakban tevékenykedők aránya nagyobb, mint országosan.

A működő vállalkozások száma alapján az egeri kistérség emelkedik ki, 2004. év végén a vállalkozások 37 %-a működött itt, ezt követően a gyöngyösiben 25 %-a, a hatvaniban 13 %-a, a füzesabonyiban, a hevesiben egyaránt 8-8 %-a, a pétervásáraitban 6 %-a, a belpátfalvaiban mintegy 3 %-a. Az ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma a megyeszékhely vonzása következtében ugyancsak az egeri kistérségben a legnagyobb és a megyei átlag feletti Gyöngyös térségében is.

Eger gazdasági fejlődésének, meglévő magas szintű intézményi rendszerének, kiemelkedő idegenforgalmi potenciáljának és Heves megye központi szerepének betöltésének köszönhetően mérsékelten fejlődő, növekvő városnak mondható.

Eger város típus-meghatározás szempontjából egyik kategóriába sem illeszthető be egyértelműen, alapvetően 2 kategória egyvelege jellemző a városra:

- **központi szerepkörű középváros jellegformáló iparral**
- **üdülő- (fürdőváros)**

Kistérségi szempontból központi szereppel rendelkező középváros, mely komoly jellegformáló iparral is rendelkezik, de e jellemzői nem kizárólagosak. Komoly adottság mindemellett, hogy a város jelentős történelmi múlttal és műemléki épületállománnyal rendelkezik, melyeket az idegenforgalom területén hasznosít. A helytörténeti, kulturális értékek, hagyományok a kistérség társadalmának pótolhatatlan szellemi hagyatékai. A város arculatára, városszerkezetére a kisvárosias épített környezet és a főbb főútvonalak mentén az elmúlt évtizedekben megépült nagyvárosias épületek és új lakótelepek jellemzőek. Természeti adottságainak köszönhetően viszont egy harmadik kategória is vonatkozik Egerre. A városban és a környékén található termál- és gyógyforrások, a Bükkből érkező patakok és az itt elterülő természetvédelmi övezetek következtében vonzó turisztikai célponttá vált így Eger hagyományosan üdülő- és fürdővárosnak is tekinthető. A történelmileg is hagyományos Eger környéki szőlőtermesztés és borászat az országban is jelentős borászati központtá tette a várost.

E rövid elemzésből is kitűnik, hogy Eger feladatai kettősek: egyfelől meg kell birkóznia a csökkenő népesség és a turizmus visszaesése által okozott nehézségekkel, másrészt meg kell határoznia azokat az irányokat, amelyekre az újonnan kialakuló lehetőségeket építeni kívánja. A fejlesztések gyökerei adottak, lehetőséget biztosítva így egy folyamatos, kontinuis és fenntartható fejlődés számára.

I.4. A VÁROS TÍPUSA A FOGLALKOZTATÁSI SZEREPKÖR ALAPJÁN

Eger városnak és környékének gazdasági pozíciója kedvezőnek tekinthető. A megye többi térségéhez képest magas a szolgáltatási jellegű ágakba tartozó munkahelyek aránya. Az iparon belül a gépiparnak van kiemelt jelentősége. A gazdasági életnek további jelentős hajtóereje az idegenforgalom. A népesség iskolázottsági szintje magas. Jó színvonalú a közműellátás, a városban és környékén az elmúlt években viszonylag sok új lakás épült.

Eger foglalkoztatási adatai a KSH 2001-es adatai szerint:

Foglalkozási főcsoport Mezőgazdaság és erdőgazdálkodás [db]	413
Foglalkozási főcsoport Ipar, építőipar [db]	6623
Foglalkozási főcsoport Szolgáltatási jellegű ágazatok [db]	16406
Foglalkozási főcsoport Vezető, értelmiségi foglalkozású [db]	6849
Foglalkozási főcsoport Egyéb szellemi [db]	5675
Foglalkozási főcsoport Egyéb [db]	1382

A KSH 2004. évi adatai alapján Észak-Magyarországon az aktivitási arány - a gazdaságilag aktívak a 15-74 éves népesség arányában - 49,3%, ami jelentősen elmarad az 53,8 %-os országos értéktől. 2004-ben a 477 300 gazdaságilag aktív lakosból 431 100-an dolgoznak és 46 200 fő volt munkanélküli. 2000-2004 között a foglalkoztatottsági ráta egyedül Borsod- Abaúj-Zemplén megyében növekedett 2,1%-kal, míg Hevesben és Nógrádban csökkent (Hevesben 0,5%-kal, Nógrádban 1,2%-kal), miközben hasonló mértékben változott az aktivitási arány is a megyékben. Az alacsony aktivitás összefüggésben van a régió gazdasági, ipari hanyatlásával, a munkahelyek megszűnése egyszerűen nem csak munkanélküliséget okozott, hanem a gazdaságilag aktív emberek leépülését, a munka világból való kivonulását is eredményezte.

A gazdasági szempontból legkedvezőbb helyzetben lévő kistérségekben kevesebb, mint két nem foglalkoztatott személy jut egy keresőre: Tiszaújvárosi, Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Balassagyarmati és Rétsági kistérségek. A tartós munkanélküliek aránya Hevesben a legalacsonyabb, míg Borsodban a legmagasabb; a legkisebb érték a kedvezőbb foglalkoztatási helyzetű Rétsági, valamint az Egri és Hatvani kistérségben van.

A 2001. február 1-jei népszámlálás adatai szerint Heves megyében 271 ezer fő, a 15 éves és idősebb népesség 47%-a – az országosnál 1,5% ponttal kisebb hányada – volt gazdaságilag aktív. Ezen belül 88%-uk (országosan 90%-uk) volt foglalkoztatott, számuk a tizenegy évvel korábbinál 20%-kal kevesebb. A foglalkoztatottak száma jobban fogyott, mint országosan (16%). A foglalkoztatás szerkezete a tizenegy év alatt jelentősen átalakult. A mezőgazdaságban, az iparban és építőiparban foglalkoztatottak aránya kisebb, a szolgáltatási jellegű tevékenységet folytatóké nagyobb, mint 1990-ben. A foglalkoztatottak száma a legnagyobb mértékben, mintegy háromtizedére a mezőgazdaságban esett vissza, legkevésbé pedig a szolgáltatások területén (1 %-kal).

Az 1990-es év végén tapasztalt gazdasági és foglalkoztatási fellendülés (1998 és 2000 között 109,3 ezer főről 118,6 ezer főre emelkedett a foglalkoztatottak aránya Heves megyében) a 2000-es évtized elején megtorpant. A világgazdasági recesszió Magyarországon és azon belül Heves megyében is kifejtette hatását, hiszen a megyében is az exportra termelő gép- és műszeripar, járműalkatrész-gyártás volt a gazdasági növekedés, foglalkoztatás bővítés megtestesítője. A feldolgozóipar többi ágában (elsősorban a ruházati iparban és élelmiszeriparban) a foglalkoztatás és termelés fokozatosan csökken. A megyében az országos átlaghoz viszonyítva nagy súlyt képviselő villamos energia ipar foglalkoztatása is folyamatosan mérséklődik, mivel a Mátrai Hőerőmű a természetes fogyást évek óta nem pótolja. A mezőgazdaság eltartó képessége továbbra is csökken. A szolgáltatások, oktatás, egészségügy és a közigazgatás létszáma stagnál.

A fenti folyamatok hatására 2000 és 2004 között – a KSH Munkaerő felmérés becsült adatai alapján – a foglalkoztatottak száma 3,1 ezer fővel, azaz 2,7%-kal csökkent. A 15-64 év közötti lakosságra vetített, foglalkoztatási ráta 54,2%-kal 53,6%-ra esett vissza (továbbra is nagyon messze van az 1997. évi luxemburgi tanácskozáson 2010-re kitűzött 70%-os EU előirányzattól). 2005. évben a megyei székhelyű vállalkozások termelése dinamikusabban növekedett, a konjunktúra azonban nem növelte lényegesen a munkaerő-keresletet. 2005. december 20-án 15.508 fő regisztrált munkanélkülit, álláskeresőt tartottak nyilván Heves megyében, az egy évvel korábbi állapothoz viszonyítva 923 fő, 6,3%-os növekedést regisztráltak. A 2005. évi átlagos munkanélküliségi ráta a 3 gazdaságilag fejlettebb mikrokörzetben (Eger, Gyöngyös és Hatvan térsége) 10% alatt alakult.

A régióban hagyományosan magas az ingázók száma. Észak-Magyarországon az országos átlagnál nagyobb arányban a foglalkoztatottak 37,4%-a 146 ezer fő (2001. évi népszámlálás szerint), jár el a lakóhelyéről naponta más településre dolgozni, szemben a 30%-os országos átlaggal. A régión belül a két kisebb megyében nagyobb az ingázás. Az Eger közeli Belpátfalvai kistérségben a munkavállalók közel háromötöde ingázik naponta.

A Heves megyében megmutatózó gazdasági fejlettségbeli különbségeket jól igazolja, hogy 2004. évben 1000 lakosból Heves térségében 315, Eger térségében 471 fő fizetett jövedelemadó (a megyei átlag 405 fő volt). A személyi jövedelemadó alap különbsége 333394 Ft volt az egri (647.703 Ft) és a hevesi kistérség (314.309 Ft) között. A megfizetett személyi jövedelemadó különbsége még ezt az arányt is meghaladóan csaknem háromszoros volt.

Az 1000 lakosra jutó vállalkozások számában 2,5-szeres, a kereskedelmi és magán szálláshelyeknél 40-szeres, az 1000 lakosra jutó személygépkocsi állományban 1,6-szoros, a csatornázottság terén 2,7-szeres a kistérségeket jellemző különbség. Mindezek a körülmények visszatükröződnek az egyes megyén belüli kistérségek gazdasági mutatóiban is, a 2005. évben a megyei nettó adó- és járulékbefizetés fele az egri, közel egyharmada a gyöngyösi kistérségből származott. A Heves megyében működő adóalanyok többségének (39 %-ának) a megyeszékhely térségében van a bejelentett székhelye vagy lakóhelye, ami egyben a térség gazdasági súlyát is igazolja.

A turisztikai iparág további fejlesztésével egy másik szektor, a szolgáltatás-jellegű ágazatok is fejlődésnek fognak indulni. Ezek százalékos jelenléte kielégítő, és arányában komoly változásra itt valószínűleg nem lesz szükség. A változásnak – a szolgáltatás-jellegű ágazatoknak – mélységében és minőségében kell megjelennie. A fejlődő turisztikai iparággal szoros összefonódásban a szolgáltatások minőségének fokozatosan alkalmazkodnia kell az újonnan kialakuló igényekhez. Egy ökotudatos, természetvédelmi területeire komolyan koncentrálni és vigyázó városfejlesztés alapvetően más típusú szolgáltatásokat kíván.

Összefoglalva megállapítható, hogy Heves megyét érintően az elmúlt évek gazdasági-ipari fejlődésében meghatározó volt a főváros közelsége, az, hogy kelet-nyugati irányban autópálya és villamosított vasútvonal szeli át. E kedvező logisztikai feltételre alapozva – továbbá a feldolgozóiparban (ezen belül a gépiparban, élelmiszeriparban) örökölt gyártási tapasztalatokra építve – települtek meg a privatizációs időszakban, majd zöldmezős beruházásokkal a tőkeerős, főleg külföldi tulajdonú vállalkozások, stabilizálva a gazdasági növekedést a Hatvan-Gyöngyös-Eger fejlődési tengelyen, új ipari parkokat kialakítva, az innovációs potenciált erősítve. A jelentős hagyományokkal rendelkező élelmiszer-, és a boripar egyre inkább versenyképessé válik.

I.5. FUNKCIÓ-ELLÁTOTSÁG

Eger funkcióellátottsága a kistérség viszonylatában kiemelkedőnek tekinthető.

Oktatás

A várost iskolavárosként is szokás emlegetni, mivel főiskolája mellett 18 középfokú és 13 alpfokú oktatási intézménynek ad otthont, illetve 19 óvoda is található itt. A közel 60 ezer fős városban ez igen tekintélyes számnak mondható, még akkor is, ha a gazdasági okokból történő iskola-összevonások Eger sem kerülnek el. A város iskoláinak minőségét nagyban meghatározza az, hogy milyen környezetben található, milyen gyermekek járnak oda, tehát elit és szegregált iskolákkal egyaránt találkozhatunk. Az Egerben működő általános és középiskolákba nagyszámú tanuló jár a környező településekről; a főiskolába pedig a megyéből, a régióból és az ország más részeiről is. Egerben az Eszterházy Károly Főiskolára jár a legtöbb nappali tagozatos hallgató, a Gazdaság- és Társadalomtudományi, a Bölcsészettudományi, valamint a Természettudományi karokra. Emellett a városban nagy múltú Hittudományi Főiskola működik.

Egészségügy

Az egészségügyi ellátás fejlesztésénél alapvetően figyelembe kell venni a lakosság egészségi állapotát, amelyet jelentősen meghatároz a lakosság korösszetétele, illetve annak várható változásai. Heves megyében az országon belül is a legmagasabbak közé tartozik az idősök aránya és az alacsony születési szám miatt ez az elkövetkező időkben sem fog javulni.

Az egészségügyi ellátás tárgyi és személyi feltételei hiányosak az Észak-Magyarországi Régióban. A 2004. évi adatok szerint a régióban 20 000-en dolgoztak az egészségügyben, miközben 800 üres álláshely volt. Ezen belül a mintegy 3 000 dolgozó orvos mellett 360 üres orvosi állás várt betöltésre. A tervezetthez képest a legtöbb betöltetlen álláshely Heves megyében található (az egészségügyi dolgozók esetében 6%, ezen belül az orvosoknál 13%).

Az utóbbi években a kórházi ágyszám csökkenése mellett a betegforgalom növekedést mutatott. A régióban 1998 és 2003 között a működő ágyak száma kilencszeresére esett vissza, miközben az elbocsátott betegeké 7%-kal emelkedett (országosan ennél is nagyobb mértékű volt a változás). Ezzel összefüggésben lecsökkent az ápolási napok átlagos száma. Észak-Magyarországon a tízezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma kissé alacsonyabb az országos átlagnál, azonban a vidéki ellátáshoz viszonyítva jónak mondható. Az átlagos ápolási napok száma sem tér el számottevően a hazai átlagtól. A három megye közül a természetes mutatók értékei Hevesben a legkedvezőbbek, annak ellenére, hogy az ágyszám csökkenése itt volt a legszámottevőbb és a betegforgalom is itt nőtt meg a legjelentősebben. Napjainkban az egri Markhot Ferenc kórházat a megyei önkormányzat magánkézbe szeretné adni, amely ellen a városban jelentős ellenállás van.

Eger hagyományosan is az Észak-Magyarországi Régió egyik társadalmi, gazdasági, politikai és egyházi központja, mely nemcsak megyeszékhelyi pozíciójából adódik, hanem több évszázadon keresztül alakult ki. A város kulturális intézményrendszerének további fejlesztése, a lakosság kulturális és műveltségi színvonalának emelése jelentősen javítja a kulturális szolgáltatások hozzáférhetőségét, a meglévő kulturális örökség megőrzését és minél szélesebb körben való ismertté válását.